

Forfatter: Kidde, Harald

Titel: Udrag fra Jærnet

Citation: Kidde, Harald: "Jærnet", i Kidde, Harald: *Jærnet*, udg. af Knud Bjarne Gjesing ; Thomas Riis , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, isamarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1990, s. 436. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kidde04ny-shoot-idm140608062861360/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Jærnet

- cus = *Tamerlans Rige*: vestlige og centrale Asien; efter tatarikongen Tamerlan eller Timur-i-Leng (1336-1405), der beherskede dette område – *sankede de ... spredte Svenskere*: se n.t.s. 270 (*Lewenhaupts Brev*) – *Ronder*: om inspektion af poster på natrevagt. – *Mdus Stenbock*: Mogens S. (1663-1717), feltmarskal for Karl XII. – *Rehnsköld*: Carl Gustaf R. (1651-1722) deltog i Karl XII's tog mod Rusland. – *Piper*: greve Carl P. (1647-1716), i russisk fangenskab fra 1709 til sin død. – *Axel Erik Roos*: friherre (1684-1765), kendt for sin store tapferhed. – *det gyldne Høen*: fjord ved Konstantinopel. – *Polonien*: (rettere Polesien) egnen syd for floden Præpet. – *Daldanien*: se n.t.s. 168.
- 275 *pontus euxinus*: se n.t.s. 270. – *deres unge Kyros*: efter Kyros d.y., der søgte at erobre den persiske trone med støtte af græske lejetropper, men faldt 401 f.Kr. ved Kunaxa. – *Lama*: mytologisk børneadende kynde. – *Dalce et decorum ...*: det er skønt og ærefuldt at dø for fædrelandet (Horats). – *Lewenhaupt*: se n.t.s. 268. L. var meget afholdt af sine soldater. – *Ganymeder*: smuk ung mand i græsk mytologi.
- 276 *Rachel* ... Lot: se n.t.s. 273. – *Gösen*: den frugtbare del af Ægypten, hvor israeliterne fik lov at bosætte sig. – *Israel havde stridt til Ende*: 1. Mos. 32,28. – *Albedylske Dragener*: hvervet regiment under oberst Henrik Otto von A. (1666-1738). – *Kurt Friedrich v. Weiche*: *Wahnhafige und unstandliche Historie ...* udkom 1725; forfatteren, der var kaptajn af de Albedylske Dragener, havde selv været krigsfange i Rusland 1709-14. – *Xenophons Anabasis*: klassisk historisk værk om grækernes tilbagetog efter slaget ved Kunaxa 401 f.Kr. – *Panasang*: græsk navn for persisk længdemål, ca. 5,3 km, bruges i Anabasis som mål for dagsmarcher. – *Babyløns Floder*: efter israeliternes landflygtighed i Babylon. – *Arkadien*: det centrale Peloponnes; i det 16. Årh.'s hyrdeejendom om idyllisk landskab. – *Cæselii den Ældre*: Johan G. (1615-90), biskop i Åbo, udarbejdede bl.a. pædagogiske lærebøger, en ny kirkehåndbog og en salmebog. – *Præ: de nuce nunc*: latinsk grammatik af Thomas I. (d. 1720).
- 277 *Wera*: russisk vejsmål, ca. 1 km. – *vade mecum*: lommebog med anvendelser, ledetråd. – *Kong Gustav Bibel*: den første svenske bibeloversættelse (1541), opkaldt efter Gustaf I. – *Væstergyllen*: se n.t.s. 185. – *Guds sølv fra Sinar*: 2. Mos. 19. – *Guds Åsyn ...*: 2. Mos. 19,24. – *Laurentius Petri*: Sveriges første protestantske erkebiskop (1499-1573), ledede udgivelsen af *Kong Gustav Bibel*. – *Jesaus Forsikning*: Es. 1,15-18. – *Rens mig fra Synd med Isop*: Saln. 51,9. – *hast Åsyn ...*: 2. Mos. 33,20.
- 278 *Panner*: sejr- el. kampsang. – *Land*: i det blodige slag ved L. 1676 sejrede Sverige over Danmark. – *Juledagene i 1709*: efter nederlaget ved Poltava førtes de svenske krigsfanger til Moskva. – *Stmosen*: af den russiske betegnelse for båd. – *Nifelheims Nimbus*: skåret fra Nifelheim, den nederste del af deorslaget i nordisk mytologi. – *Gmangagap*: se n.t.s. 270. – *Muspelheim*: i nordisk mytologi hjem for jætter, der dukker frem ved verdens undergang. – *vide*: udsikere.
- 279 *August Hermann Francke*: (1663-1727) tysk teolog af pietetisk retning,